

Подільське СЛОВО

№31 (35/5342) П'ятниця, 2 серпня 2019 року

12 сторінок

Аналітика

Дочасні місцеві вибори — 2019: закон відсутній, грошей нема

«Не розслабляйтеся!» Таку пораду українцям на брифінгу після оприлюднення результатів Національного екзитполу дав Президент Володимир Зеленський, натякаючи на ймовірність початку в країні нової виборчої кампанії. Цього разу — місцевої. Щоправда, єдиної думки стосовно того, варто чи не варто оголошувати дострокові вибори на місцях, у владній команді, вочевидь, немає. Тому й заяви наближених до Президента осіб щодо цього різняться. Приміром, за добу після слів «шефа» лідер партії «Слуга народу» Дмитро Разумков спростував інформацію про те, що місцеві вибори обов'язково проведуть вже нинішнього року. Хоча й натякнув: остаточного рішення наразі немає. «Думаю, вибори відбудуться у 2020-му, але все залежатиме від місцевих органів влади, — наголосив політик. І додав: — У партії незадоволені багатьма представниками влади на місцях». **Ці слова можуть означати: ймовірність дострокових виборів доволі висока. Навіть якщо їх відмовляться проводити у 2019 році, немає жодних гарантій, що відбудуться вони вчасно — у жовтні наступного року. Цілком можливий варіант — весна 2020-го.** Справа лише за юридичним обґрунтуванням цього рішення. Чим, за даними наближених до Офісу Президента джерел, і займаються нині у ЗеКоманді.

Про юридичні підстави та політичну доцільність

Призначення чергових та позачергових виборів до органів місцевого самоврядування — компетенція Верховної Ради. Це передбачено пунктом 30 частини першої статті 85 Конституції України. При цьому статтею 141 Основного Закону встановлено п'ятирічний термін, на який обирають депутатів сільських, селищних, міських, районних, обласних рад. Цими термінами обумовлена й періодичність проведення виборів до органів місцевого самоврядування: «Чергові вибори сільських, селищних, міських, районних, обласних рад, сільських, селищних, міських голів відбуваються в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень відповідної ради чи відповідного голови, обраних на чергових виборах». **Отже, згідно з цим положенням, наступні місцеві вибори в Україні мають відбутися 25 жовтня 2020 року.**

Водночас згаданим уже пунктом 30 статті 85 Конституції та чинним законодавством України, зокрема Законом «Про місцеві вибори», передбачене й проведення позачергових виборів до місцевих рад. Утім, йдеться не про загальну дострокову виборчу кампанію, а про оголошення дочасних перегонів стосовно окремих рад. Це випливає із пункту 3 статті 14 Закону України «Про місцеві вибори»: «Позачергові місцеві вибори призначаються Верховною Радою України у разі дострокового припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, районної, міської, районної у місті, сільської, селищної ради, сільського, селищного, міського голови, а також в інших випадках, передбачених законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (йдеться про формування нової ОТГ чи зміну меж району як підставу для припинення повноважень рад, що діяли на відповідних територіях, і проведення нових (перших) виборів у реформованих територіальних одиницях — ред.). Таке рішення приймає Верховна Рада України не пізніше, ніж у 90-денний строк із дня дострокового припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради, сільського, селищного, міського голови». **Тобто, теоретично можливий варіант, що всі, без винятку, місцеві ради в Україні оголосять про дострокове припинення своїх повноважень і парламент призначить вибори у кожній із них. Але це, швидше, фантазія. Правники такий варіант навіть не розглядають.**

Тим часом в Україні часто аргументують важливі рішення так званими «політико-правовими підставами». І, як свідчить практика, Конституційний Суд, розглядаючи пов'язані із цим звернення, буває, й погоджується з відповідними аргументами. Саме до цього й **закликає міський голова Дніпра Борис Філатов**, який звернувся до Президента з проханням таки оголосити дострокові місцеві вибори.

«Країна потребує повної зміни влади на всіх рівнях. Органи місцевого самоврядування мають скласти іспит на відповідність, і це можна зробити лише єдиним способом: оголосити дострокові місцеві вибори з метою перезавантаження системи». При цьому легітимності відповідному рішення, на думку Філатова, може додати підтримка з боку

представників органів місцевого самоврядування по всій країні. «Вважаю, що ця ініціатива має бути, зокрема, підтримана з боку лідерів місцевого самоврядування, мерів міст, голів об'єднаних територіальних громад», — зазначає мер Дніпра.

Натомість в експертних організаціях, які опікуються виборчими процесами в Україні, до таких пропозицій поставилися доволі критично. «Заяви про проведення можливих позачергових виборів для нас станом на сьогодні є юридично необґрунтованими, й ми дуже сподіваємося, що Україна все-таки зробить паузу, щоб демократичний інститут виборів не став лише передумовою для перезавантаження влади. Тому що в нього є й інші завдання, а не тільки підлаштовувати демократичні процеси під поточні рейтинги політичних партій, що часто є небезпечною тенденцією», — **наголосив голова правління Громадянської мережі ОПОРА Ольга Айвазовська.**

Незавершеність децентралізації. Навіщо ставити віз попереду коня?

Якщо ж залишити поза дужками юридичну складову, маємо ще низку аргументів проти пришвидшення процесу оновлення влади на місцях. Приміром, йдеться не стільки про фізичну, скільки про психологічну втому українців від виборів. Свідченням цьому є парламентські перегони: незважаючи на «суспільний запит на зміну влади», про що так активно говорили політики й політехнологи, і на «відповідальність моменту», явка виборців на дільниці була рекордно низькою. На треті за рік вибори «обламуються» йти навіть багато із «найактивніших». **Ще важливішим є фінансове питання.** Якщо гроші на вибори ВР були передбачені у Держбюджеті-2019 (довелося лише перенести терміни освоєння коштів з жовтня на липень), то у графі «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» йдеться лише про 247 мільйонів гривень. Частина цих коштів уже освоїли (30 червня відбулися перші вибори у 66 нових місцевих територіальних громадах), частина призначена для виборів у ще кількох десятках новостворених ОТГ, які, за законом, вже цього року має оголосити ЦВК, решта передбачена на фінансування роботи Єдиного реєстру виборців. Отже, усі видатки розписані наперед. **Проведення ж у нинішньому році дострокових виборів до усіх органів місцевого самоуправління (в тому числі й до районних рад), за найскромнішими підрахунками, обійдеться щонайменше у мільярд гривень. Тобто, для проведення виборів доведеться «перекроювати» бюджет.** Але ж, за експертними оцінками, що базуються на висновках Мінфіну, Рахункової палати і даних Держстату, Україні й так буде доволі складно уникнути секвестру (коригування обсягів очікуваних надходжень і скорочення видатків) основного кошторису. Додаткові «виборчі» витрати — це ще більша бюджетна діра, ще суттєвіше обмеження фінансування багатьох важливих програм і напрямків. А оскільки соціально захищені статті для політиків — табу, «страждають» у таких випадках, зазвичай, інфраструктурні проекти — тобто, те, що не «проїдається», а приносить користь у середньостроковій і довгостроковій перспективі. Отже, можливий

мультиплікаційний ефект втілення цих проектів знову відкладається принаймні на рік...

І при цьому головне: значна частина витрачених грошей може бути викинута на вітер. Справа в тому, що процес реформування адміністративно-територіального устрою країни у рамках нинішнього етапу децентралізації не завершено. Тож, якщо поспішимо із виборчою кампанією, вже за рік (чи й раніше) виникне об'єктивна потреба в оголошенні нових виборів у реформованих територіальних громадах і «перелицьованих» районах (згаданими вже законами «Про місцеве самоврядування» і «Про добровільне об'єднання територіальних громад» відповідні підстави для проведення дочасних виборів передбачені). Натомість, почекавши до завершення реформи, ми уникнемо цих ризиків.

«Вибори до місцевих рад мають відбутися на новій територіальній основі», — сказав у коментарі Укрінформ експерт Центрального офісу реформ при Міністерстві регіонального розвитку України Іван Лукеря. За його оцінками, аби ухвалити необхідні для завершення реформи рішення (зокрема щодо об'єднання населених пунктів, які відмовилися добровільно об'єднуватися в ОТГ, укрупнення і створення конкурентоспроможних районів), потрібен час. У кращому випадку йдеться про кінець нинішнього — початок наступного року. До того ж працювати над відповідними рішеннями мають уже нові урядовці. А в них у перші місяці роботи до цього можуть і руки, як-то кажуть, не дійти. Або ж ухвалені на вимогу часу (читай — під тиском із боку влади) рішення будуть «сирими», наслідки чого можуть бути непередбачуваними.

Не забуваймо також про пропозиції (які лунали і з вуст, у тому числі, й представників команди Президента) щодо зміни термінів запровадження нового Виборчого кодексу. Як відомо, документ має набути чинності з 1 грудня 2023 року. Через що може статися так, що й наступну Верховну Раду (10 скликання) доведеться обирати за старим законодавством. Аби цього не трапилося, щойно обраною парламентом належить ухвалити рішення про перенесення відповідних термінів. І найкраще, на думку експертів, «випробувати» документ уже під час найближчих місцевих виборів. Це дасть змогу виявити можливі прогалини та огріхи, які буде легко виправити до наступної парламентської виборчої кампанії.

До речі, необхідність врахування помилок — ще один з аргументів проти пришвидшення процесу зміни місцевої влади в Україні. І наводить його така поважна інституція, як Європейський Союз. У заяві, оприлюдненій цими днями речницею ЄС з питань зовнішньої політики та безпеки Майєю Косьянич, зазначається: **«Євросоюз чекає на проведення місцевих виборів лише наступного року».** До цього часу влада має врахувати проблеми нинішніх виборів, зокрема повідомлення про купівлю голосів.

«Важливо, щоб українські органи влади врахували виявлені недоліки і прислухалися до рекомендацій (спостережної місії) БДПЛ ОБСЄ до настання запланованого виборчого циклу, включно з місцевими виборами 2020 року», — наголосили в ЄС.

Владислав ОБУХ, Київ.

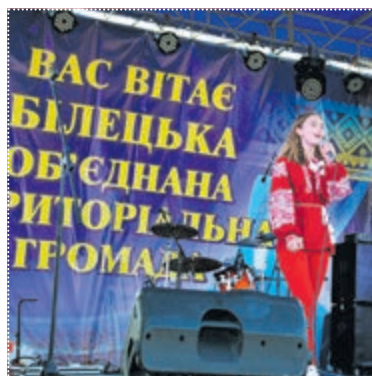
Людина і її справа

3

Чи зазнала декомунізація фіаско?

4

Білецькій ОТГ виповнився рік!

6

День села Петриків

7

Збережіть свій урожай

10

Новини | Коротко про актуальне

Оціночна місія Міжнародного валютного фонду готова прибути в Київ, щойно новий уряд сформулює свою політику щодо продовження взаємодії, у тому числі, за поточною програмою кредитування України Stand-by.

Про це заявив у четвер директор прес-офісу МВФ Джеррі Райс під час брифінгу в штаб-квартирі Фонду у Вашингтоні. Він нагадав, що в грудні 2018 року виконавча рада МВФ ухвалила рішення про початок 14-місячної програми співробітництва з Україною в режимі Stand-by, яка передбачає надання 3,9 млрд доларів. Україна отримала перший транш у сумі 1,4 млрд доларів одразу після цього рішення.

Представник Президента в Кабінеті Міністрів Андрій Герус заявив, що за підсумками позачергових парламентських виборів уже сформовано коаліцію і це буде монобільшість. Крім того, він зазначив, що коаліція забере всі міністерські крісла. «Представників опозиції в уряді не буде. У парламенті, думаю, деякі комітети віддадуть опозиції, щоб ні у кого не було сумнівів у демократичності нової влади. Які саме, поки не знаю», — додав А.Герус.

Офіс Президента України Володимира Зеленського анонсував масштабну приватизацію з прицілом, в першу чергу, на банки для залучення в країну великих іноземних фінансово-банкових груп. Про це заявив заступник керівника Офісу Президента Олексій Гончарук.

«Банки мають бути продані насамперед. Я хотів би, щоб 10 великих системних банків зайшли в Україну. Для цього нам потрібно продекларувати економічне незалежність України, незалежність регулятора — Національного банку — та налагодити роботу судової системи», — зазначив Гончарук.

Замкерівника Офісу Президента наголосив, що майбутній український уряд змушений буде сприяти великій та всеохоплюючій приватизації, яка зачепить навіть Укрзалізницю та Укрпошту. Як відомо, згідно з оголошеним минулого року планом приватизації чотири до державних підприємств, всі вони мають бути приватизовані протягом 2022 року. Назрів державним є «Ощадбанк», «Укресімбанк», «Укргазбанк» та «ПриватБанк» (останній націоналізований 2016 року).

Скасування в Україні мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення та запуск ринку землі планується до кінця 2019 року. Про це заявив заступник керівника Офісу Президента Олексій Гончарук, зазначивши, що ЗеКоманда шукає найменш болючу і найбільш ефективну модель відкриття ринку.

За словами Гончарука, наразі тривають переговори зі Світовим банком щодо моделі відкриття ринку землі в Україні. Найбільш радикальна модель скасування мораторію приведе до прискорення економічного зростання України на 3% в рік, найменш радикальна — на 0,5%, зазначив він.

Нагадаємо, що мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення було запроваджено в Україні ще в 2001 році з метою, зокрема, забезпечення нормативного врегулювання земельних відносин та створення інфраструктури ринку землі. З того часу парламент його регулярно продовжував. У грудні 2018 року Верховна Рада продовжила мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення до 1 січня 2020 року.

Станом на 31 липня українські аграрії зібрали 31,9 млн тонн ранніх зернових та зернобобових культур з площі 8,4 млн га, або 84% до прогнозу.

Зокрема, зібрано: пшениці — 23,4 млн тонн з площі 5,8 млн га, або 85% до прогнозу, за врожайності 40,4 ц/га; ячменю — 7,6 млн тонн з площі 2,3 млн га, або 87% до прогнозу, за врожайності 33,5 ц/га; гороху — 576 тис. тонн з площі 251 тис. га, або 96% до прогнозу, за врожайності 22,9 ц/га; жита — 175 тис. тонн з площі 64 тис. га, або 54% до прогнозу при врожайності 27,4 ц/га; вівса — 108 тис. тонн з площі 41 тис. га, або 23% до прогнозу, за врожайності 26,2 ц/га. Крім того, озимого ріпаку зібрано 3,0 млн тонн з площі 1,2 млн га, або 97% до прогнозу, за врожайності 24,5 ц/га.

Росія виплатила Україні компенсацію за брудну нафту. АТ «Укртранснафта» отримала від ПАТ «Транснефть» частину компенсації у сумі понад 2,3 млн євро за потрапляння нафти з підвищеним вмістом хлорорганічних сполук до української ділянки нафтопроводу «Дружба». Про це повідомляє пресслужба Укртранснафти у Facebook.

25 квітня 2019 року «Укртранснафта» вимушено призупинила роботу української ділянки нафтопроводу «Дружба» через відмову приймати російську сировину з підвищеним вмістом хлорорганіки на приймально-здавальній ділянці «Будковце» (Словаччина) та через відсутність вільних резервуарів на приймально-здавальній ділянці нафти «Фенешлітє» (Угорщина). Відновити вразит розійської нафти до країн Європу з «Укртранснафти» вдалося 11 травня після підтвердження європейською стороною готовності приймати сировину.

Згодом, 17 травня, через потребу європейських партнерів у додатковому часі на проведення підготовчих заходів оператор нафто-транспортної системи України вдруге вимушено призупинив транзит і відновив його 21 травня. З моменту відновлення транзиту «Укртранснафта» не зафіксувала повторних випадків вразит розійської нафти із завищенням вмісту хлорорганічних сполук до української ділянки нафтогону «Дружба» і забезпечує транзит до Європи у плановому режимі.

У першому півріччі 2019 року дозвіл на проживання у Польщі отримали близько 27 тисяч іноземців, переважна більшість яких є громадянами України. Наразі документи отримали 19,4 тис. українців. Таким чином, загалом дозвіл на проживання в Польщі мають 199 тисяч громадян України.

Офіційне

Засідання комісії районної ради

30 липня відбулося засідання постійної комісії з питань розвитку української національної освіти, культури, духовності і засобів масової інформації Тернопільської районної ради.

Його провів депутат райради, голова комісії Степан Бородай. До участі в нараді було запрошено голову районної ради Андрія Галайку, керуючого справами районної ради Богдана Ящика, депутатів районної ради Євгена Грицишина та Руслана Тарасенка, заступника голови РДА Андрія Колісника, начальника фінансового управління РДА Ольгу Казимирів, начальника відділу освіти РДА Василя Цяля, Великогаївського сільського голову Олега Кохмана, Великоберезовицького селищного голову

Іллю Костюка, Білецького сільського голову Дмитра Малика.

На засіданні розглянули низку актуальних питань. Зокрема, йшлося про відкриття 3-ї дитячої в Почапському закладі дошкільної освіти і дитячому садку «Журавлик» Тернопільської районної ради Тернопільської області; про зміну в складі засновників навчальних закладів та передачу комунального майна навчальних закладів зі спільної власності територіальних громад сіл та селищ Тернопільського району в комунальну власність Білецького району; про реорганізацію (шляхом перетворення) комунального закладу загальноосвітньої школи І ст. - садка села Кип'ячка Тернопільської районної ради Тернопільської області в комунальний заклад дошкільної освіти - дитячий садок села Кип'ячка Тернопільської районної ради Тернопільської області.

За результатами обговорення прийнято рішення винести вказані питання на розгляд засідання чергової, двадцять дев'ятої, сесії районної ради, яке відбудеться 2 серпня 2019 року.

Час місцевий

У Байківцях презентували інтерактивну карту громади

Фахівці компанії Magnetic Municipal Technologies днями провели в Байковецькій сільській раді презентацію інтерактивної карти громади.

За визначенням компанії, вона — експерт у сфері геоінформаційних технологій, який пропонує до впровадження рішення у галузі управління головним скарбом українського села: його земельними та інвестиційними ресурсами, а також комунальним майном.

Цей проект — фактично, вимога часу. Адже він, як інноваційний інструмент управління, є єдиною точкою доступу до величезного обсягу інформації про громаду.

Інакше кажучи, велика інтерактивна карта громади складається з менших карт, відповідно до напрямку діяльності. Зокрема: містобудівного кадастру, інвестиційної привабливості, земельних ресурсів, експертів тощо комунальним майном, туристичних об'єктів, вартість.

Фахівці розповіли працівникам апарату сільської ради про те, як користуватися інтерактивною картою, як наповнювати її. З цією метою вони готові

провести з ними додаткові навчання.

Також варто згадати, що розроблено мобільний додаток інтерактивної карти до смартфонів.

На часі

Вступна кампанія - 2019

Куди вступити найважче: у Мінусітні назвали ТОП-10 спеціальностей

У 2019 році вступити за широким конкурсом на бакалавра бюджетної форми навчання найскладніше було на «міжнародні» спеціальності — прохідний бал на них становить понад 190.

Загалом ТОП-10 спеціальностей з найвищими прохідними балами цього року такий:

Міжнародне право — 194,25.
Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії — 194,004.
Міжнародні економічні відносини — 190,84.
Стоматологія — 189,176.
Політологія — 189,125.
Журналістика — 188,75.
Медична психологія — 186,9.
Культурологія — 185,691.
Історія та археологія — 185,05.
Публічне управління та адміністрування — 183,804.

Щоб пройти на «Бюджет», більш як 180 балів знадобилося вступникам на «Право», «Інженерію програмного забезпечення», «Економіку», «Сферу обслуговування», низку спеціалізацій «Філології».

Порівняно з минулим роком, у ТОП-10 спеціальностей з найвищими прохідними балами є незначні зміни. Так, знизилася прохідні

балів до «Менеджмент та Соціально-промислової фармації», які торік посідали 4-ту та 9-ту сходинки, відповідно. Цього року прохідний бал на них менший за 180. Натомість у ТОП-10 піднялися «Медична психологія» та «Публічне управління та адміністрування».

48 тисяч учнів подали заяви до закладів профтехосвіти

«Вступна кампанія у виші добігає кінця, тож прийом документів до профтехів переходить до активної фази. Адже тут, по-перше, більше місць для навчання за кошти регіонального або державного профосвіти можна отримати заздалегідь на ринку праці професію за відносно короткий термін. Це починають розуміти дедалі більше вступників. Тим паче, за бажання, після профтеху випускники можуть продовжити навчання у виші, вже маючи фах і заробляючи кошти», — розповіла гендиректор директорату професійної освіти МОН Ірина Шумік.

Загалом цього року було надано 123 тис. 315 бюджетних місць, на яких вступники можуть безоплатно отримати професійну освіту. З них 109 249 місць — це регіональне замовлення, 14 066 —

держзамовлення, зокрема державного значення.

Станом на кінець липня, 48 тис. 539 вступників уже виявили бажання навчатися в закладах професійної освіти. Загалом це майже 40% від прогнозованої кількості вступників у профтеху цього року. Основний «наплив» традиційно відбуватиметься в останній місяць літа.

До ТОП-5 областей, які отримали найбільшу кількість заяв на навчання за кошти регіонального замовлення, увійшли:

Львівська — 3570 учнів (36% від загальної кількості замовлення);
Дніпропетровська — 3248 учнів (36%);
Одеська — 2407 учнів (44%);
Харківська — 2392 учні (42%);
Запорізька — 2389 учнів (46%).

ТОП-5 областей, які отримали найбільшу кількість заяв на навчання за кошти держзамовлення для підготовки державного значення:

Донецька — 625 учнів (63% від загальної кількості замовлення);
Дніпропетровська — 588 учнів (43%);
Запорізька — 550 учнів (71%);
Полтавська — 481 учень (39%);
Львівська — 380 учнів (32%).

Людина і її справа

Красиве і корисне в житті Володимира Крупницького

«Не повірите, але моєю мрією завжди була велика клумба чорнобривців на території господарства, — мружить очі від сонця та посмішки директор ПП «Агрофірма «Медобори», що у селі Скоморохи Великогаївської ОТГ Тернопільського району, заслужений працівник сільського господарства України, депутат Тернопільської ради, орденосець та меценат Володимир Крупницький. — Ми часто повз вуха сприймаємо відому фразу «Краса врятує світ». А це справді так! Життя — надзвичайно важке. І завжди було таким. Проте, коли людина у доброму настрої приходить на роботу, коли перше, що вона бачить, — це чудові квіти, вона буде працювати та випромінювати тепло, спокій і щастя. Коли ми засадили всі доріжки на території нашого господарства українськими чорнобривцями, то зауважили, що люди більше посміхаються».

Знаю Володимира Григоровича добрих два десятки років як хорошого і водночас вимогливого господаря, котрий своєю чесною працею разом із колективом здобув великі успіхи. Проте за цією суворістю криється щира, ніжна душа, яка прагне прекрасного.

Нині у «Медоборах» — гаряча, відповідальна пора — жнива. Цей час справедливо називають вінцем хліборобської праці. «Цьогорічні жнива крупницькі, — констати почалися ще з весни. Рясні дощі, згодом червнева спека спричинили дуже швидке, непомірне дозрівання зернових. Ріпак та озимий ячмінь збирали, як у нас кажуть, поміж дощів. Тому вологість їх перевищує норму. Але ми обмолочуємо та досушуємо зерно всіма доступними методами. Головне — якомога швидше перевезти урожай з поля на тік. Там вже все залежатиме від нашої праці, а не примх погоди».

Як справедливо вважає аграрій, економіка, зокрема цінова політика у державі, ніколи не були причиною до виробника — того, хто найбільше вкладає коштів, праці та здоров'я, щоб посіяти, доглянути, зібрати урожай. Натомість під час жнив активізуються (і завжди так було) спритні ділки, які

за безцінь скуповують у аграрників збіжжя, наживаючись на чужій праці. «Тому ми, виробники, намагаємося ще з осені запастися паливом, міндобривами, насінням та про-

вести розрахунок з пайовиками і механізаторами, щоб перечекати цей складний час, — продовжує Володимир Крупницький. — Саме життя змушує бути пильним, не дати

Директор ПП «Агрофірма «Медобори» Володимир Крупницький разом із комбайнерами Андрієм Костюком, Володимиром Дубницьким, Павлом Пелешком, Богданом Вітровим.

себе обдурити. Не дозволити комусь забрати лівову частку того, що належить селянину, який не має вихідних та свят у гарячу пору сівби та збирання хліба.

Крім того, ми — не зайди, які хочуть максимально витягнути прибуток із наших родючих чорноземів, а майбутнє їх не хвилює. Ми відчуваємо відповідальність за землю, за тих людей, які живуть поряд із нами. Мусимо мати кошти для тих земляків, хто з якихось побічних причин не встигав з своїми господарствами. Хочеться, щоб були хороші дороги, щоб наші діти виховувалися та навчалися у гідних умовах. Тому дбаємо, щоб отримати найбільше грошей від сільськогосподарського виробництва. Крім того, як депутат районної ради, стубити кошти на фінансування соціальних проектів громади».

А нині на полях ПП «Агрофірма «Медобори» — справжня боротьба за хліб. Закінчують збирання озимого ячменю. Складні доклядають жнива, пральне у господарстві докладають максимум грошей, щоб із найменшими втратами зібрати те, що далося такими зусиллями.

Галина ЮРСА.
Фото автора.

Інформує служба «101»

Пам'ятка туристу: основні заходи безпеки під час туристичних подорожей із активними формами пересування

Триває літо — час відпусток, канікул і туристичних подорожей. Влітку прихильники активного відпочинку виходять на різноманітні туристичні маршрути: мандрують пішохідними стежками, подорожують на катамаранах і човнах водними артеріями області, досліджують печери краю.

Щоб відпочинок минув безпечно, без усяляких неприємних несподіванок і трогім, Тернопільський районний відділ управління ДСНС України у Тернопільській області радить дотримуватись основних правил безпечної поведінки під час туристичних подорожей із активними формами пересування.

Під час виходу на пішохідний маршрут вимагається:

- чітко виконувати розпорядження керівника групи;
- перед виходом на маршрут ознайомитись зі схемою та особливостями маршруту;
- у разі виявлення ознак захворювань, травм, втоми, переохолодження чи теплового удару своєчасно повідомити керівника групи;
- перед виходом на маршрут правильно підібрати спорядження, спеціальний одяг і взуття.

Під час виходу на пішохідний маршрут заборонено:

- виходити на маршрут без топографічної карти, компаса або навігатора;
- під час руху вживати невідомі ягоди та гриби;
- використовувати для обігріву чи освітлення наметів джерела відкритого полум'я (свічки, запальнички, газові пальники).

Під час виходу на спелеологічний маршрут вимагається:

- чітко виконувати розпорядження керівника групи;
- перед виходом на маршрут ознайомитись зі схемою та особливостями проходження маршруту;

- у разі відвідування печер використовувати спеціальне спелеологічне спорядження;
- у випадку, якщо заблукали чи відстали від групи, слід залишити ускладнену ситуацію;
- у разі проявів клаустрофобії рекомендується утриматися від відвідання печери.

Під час виходу на спелеологічний маршрут заборонено:

- виходити на маршрут без додаткового (запасного) світла, карти печери, компаса;
- самовільно відхилитися від маршруту, забігати вперед чи відставати від групи, стрибати, стихійно долати перешкоди печерного рельєфу.

Під час виходу на водний маршрут заборонено:

- перебувати на плавзасобах без рятувального жилета;
- зупинятися на нічліг у спеціально відведених для цього місцях (туристичних стоянках), які не відповідають вимогам безпеки;

- влаштовувати стоянки та нічліги під самотніми деревами, в місцях можливого виходу води на заплаву, на відкритих високих пагорбах;
- використовувати для обігріву чи освітлення наметів джерела відкритого полум'я (свічки, запальнички, газові пальники);
- купатися в місцях, не пристосованих для цього, без нагляду інструктора чи керівника групи;
- стрибати в воду з човнів, катамаранів, плотів, причалів та інших непередбачених для цього засобів;
- купатися в темну пору доби;
- залишати без нагляду дітей;
- з метою недопущення загального переохолодження організму купатися більше 15-20 хвилин;
- купатися раніше, ніж через одну годину після прийому їжі.

Пам'ятайте, що виконання цих простих правил допоможе вам уникнути травмування, а можливо, й зберегти життя.

Якщо ж біда все-таки трапилася, номер служби порятунку — 101.

Тернопільський РВ У ДСНС України у Тернопільській області.

Кримінал

Затримано мешканця Тернопільського району

17 липня 2019 року працівники кримінальної поліції Тернопільського районного відділення поліції спільно із працівниками УКР ГУНП у Тернопільській області провели санкціонований

обшук в одному із дачних будинків с. Смиківці Тернопільського району, що належить місцевому жителю, який тривалий період був у зоні проведення АТО/ООС.

Під час обшуку, зі слів начальника відділення Віктора Волощука, в помешканні цього громадянина виявлено та вилучено великий арсенал гранат і патронів.

За фактом злочину відкрито кримінальне провадження відповідно до ст.263 КК України. Стобу затримано та обрано запобіжний захід у вигляді утримання під вартою. Триває слідство.

Соціум

Днями соціальні мережі вибухнули новою дискусією — чи вдалася в Україні декомунізація? Спочатку в Харкові перевстановили пам'ятник Жукову, потім Конституційний Суд ухвалив рішення про те, що декомунізація (закон, який забороняє пропаганду нацистської та радянського режимів, визнанням Конституції) була проведена згідно з Основним Законом. До речі, рішення ухвалювали на фоні мітингу членів Нацкорпусу та «Свободи», які прийшли підтримати «антирадянський» закон. Начебто правову крапку поставлено. А що з цього приводу думають вчені, психологи, священники?

Чи зазнала декомунізація фіаско?

ЄВГЕН ГОЛОВАХА, професор, заступник директора Інституту соціології НАН України:

— Декомунізація, на мій погляд, відбулася, вона була успішною та м'якою. Перевантаження простору пам'ятниками тоталітаризму — символічно шкідливо. За кожним пам'ятником — жах радянське злочинів. Це не лише нагадує, а й певною мірою відновлює радянське минуле. Подивіться, як у сучасній Росії взаємодіють пам'ятники чи портрети Сталіна та відновлюваний там «сталінізм». Думка, що ми

подарували нові історії, не зовсім правильна. Ми виштовхали не лише пам'ятники, а й ідеї та досвід. Це добре, навіть якщо нова ідея не встигає за знесенням пам'ятників. Звісно, це не мило пережити.

В авторів декомунізації були спокуси вдатися до «галіцинізації» України, але це не матиме успіху так само, як не мало успіху її «одонечування».

Що я маю на увазі? Там, де ментально радянські пам'ятники «вали-

лися» і їх слід було лише підважити, то правильно зробили, що «підважили». А на сході України треба провести серйозну роз'яснювальну роботу.

Я дуже сприйняв перейменування проспекту Жукова на Шухевича. Бандера і Шухевич — регіональні герої, тому, пропонуючи їх як єдину систему міфів та історичних діячів всій Україні, ризикуємо спричинити зворотну реакцію.

Нагадаю, що угорці теж перейменовували вулиці, але ще десять років на будинках було по дві таблички — з новою назвою вулиці і перекресленою старою.

Дією обережний процес зміни історичного простору, без якого важко створювати систему нових цінностей. Але добре, що він розпочався.

ЙОСИФ ЗІСЕЛЬС, український громадський діяч, дисидент:

— Декомунізаційний закон був визнаний конституційним, і це — найважливіше. Його впровадження відбувалося з проблемами. Але іба в Україні хоч одну реформу впроваджували без проблем? Всі можливі помилки декомунізації були детерміновані нашим радянським минулим.

Пригадую свою розмову із Президентом Віктором Ющенком. Я

йому казав: «Ваші стратегічні плани важливі, але не знаю, чи можлива їх реалізація, коли в Україні ще панує радянська ідентичність...»

Декомунізація веде до цієї м'якої й еволюційної зміни радянської ідентичності.

Коли чую, що ми звалили пам'ятники, не змінивши запитів людей та їх внутрішніх запитів, то можу заперечити. А де ви ба-

чили, що зміна установок і запитів відбувалася так само миттєво, як знесення пам'ятників? Це тривалий процес — зміна нарративу. (Радянський нарратив був насаджений успішно, штучно згори, ціною сотень мільйонів жертв.)

Всі постколоніальні країни мали подібні проблеми. А ми були частину євразійської імперії, де владу зневажають. Але поступово зміню-

ємося. Звісно, це не відбувається швидко, і кожна людина й еліти ще не привчилися міряти себе іншими мірками, іншими цінностями, вивчати, як діяли б ті цінності в інших суспільствах, в тих чи інших умовах. Звісно, не у всіх сформовані поняття святості державних інститутів, поняття суспільного блага, але ми — на правильному шляху. І ці зміни — невідворотні.

СВІТЛАНА ЧУНІХІНА, політичний психолог, кандидат психологічних наук:

— Комуністичний суспільний досвід досі потребує глибокого дослідження, переосмислення й інтеграції в сучасний політичний дискурс. Необхідно чітко визначити, які саме аспекти цього досвіду слід проголосити злочином проти людя (голодомори, репресії й генциди токами вже проголошені); які є неприйнятними за наслідками (наприклад, цензура); а які могли б навіть стати ціннісним підґрунтям для сучасної суспільно-політичної практики. Адже, наприклад, ідеї соціальної справедливості й соці-

альних гарантій комуністичні суспільства відпрацювали в багатьох випадках краще, ніж сучасна Українська держава.

Деякі країни колишнього соцтабору виявилися більш успішними в цьому, деякі, навпаки, вважають комуністичну спадщину предметом національної гордості та величчя. Україна опинилася посередині.

Ми набагато пізніше, фактично на чверть століття, почали процес офіційного відречення від комуністичної спадщини. І добре, що взагалі почали. Але декомунізація в її

нинішньому вигляді є, по-перше, тотальною: все, що хоч якось натякає на комунізм, слід заборонити, видаляти. А по-друге, вона є поверхневою. Глибинної рефлексії щодо того, якими насправді є наслідки комуністичної доби для нашої свідомості, культури, світосприйняття, для нашого майбутнього, не відбулося. І поки що нема ознак, що це станеться найближчим часом.

Пам'ять про комунізм у нашому суспільстві є розщепленою. Половина громадян є носіями тотально негативних спогадів, половина —

тотально позитивних. Декомунізація, на мій погляд, завершиться не перемогою якоїсь із суспільних «партій пам'яті», а інтеграцією суспільного дискурсу, тобто формуванням такого символічного порядку спогадів та оцінки комуністичного минулого, який буде максимально реалістичним.

Допоки цього не відбудеться, ми будемо свідками безкінечного руху від Жукова до Шухевича і назад до Жукова.

АНДРІЙ ШИМАНОВИЧ, священник:

— Декомунізація стартувала, і це — добре. Лайтваріант Нюрнберзького процесу — дуже важливий, оскільки в нас так і не відбулося глибокого переосмислення радянської спадщини. Тож нехай воно має хоч такий повзучий характер.

Якщо говорити про продовження провадження декомунізацію треба впровадити в освітню сферу, вона має відбуватися в головах. Я служу в університетському храмі Кирила та Мефодія. Мій рецепт

продовження декомунізації — це повернення такої дисципліни, як теологія, в усі державні виші. Якщо богослов'я викладають у найпрестижніших вишах світу, то чому б нам не наслідувати цю практику?

Боротьба з радянською символікою — дуже важлива, але ще більш важливо подолати в собі те, що ми називаємо «зрадосистема людини». Вона живе в міжособистісних проявах, у поведінкових моделях.

Треба щодня витравлювати з себе «радянську людину» з її тоталі-

тарним сприйняттям дійсності. Це — глобальний багаторівневий процес, де можливі перекося й акценти на суто зовнішніх проявах. Можливо, ми упустили якусь роботу над сутністю, але, напевно, це — лише старт проекту, і багато чого залежить від суспільства.

Деякі критики декомунізації навіть порівнювали цей процес із хрещення Русі. Мовляв, бажаючи хреститися було доволі мало, багато хто біг за зваленою статуєю Перуна. Якщо ми — інтелектуаль-

но чесні люди, то маємо визнати: християнство запроваджувалося не просто, двоєвір'я ще тривалий час існувало на наших теренах. Зрештою, християнство запанувало... Пружина вистрілить внаслідок активного наві'язування.

Загалом декомунізація — це сукупна робота інтелектуалів, громадянського суспільства, вчителів та учнів, батьків і дітей, родини й держави.

ІГОР ЧУБАЙС, російський філософ та соціолог:

— Про те, що декомунізація — необхідний та важливий крок, не може бути двох думок. Я підтримую її авторів в бажанні зробити це. Крок потрібний, але недостатній для повного очищення від радянського минулого. Треба було у кожній телевізійній програмі, у всіх праймтаймах наголошувати: «Ми не перейменуємо, а повертаємо іс-

торичні назви. Бо в назву цієї вулиці було вписане ім'я ката України».

Чому цього не було? Мені кажуть: бо телебачення — олігархічне. Вірю вам. Слухаючи Рабіновича, я в шоці від цього «руського міра».

Чому ви не ухвалили закони, які дозволяють б позбавляти ліцензії та закривати канали? Це потрібно, якщо ви хочете очиститися від ми-

нулого. У кожній програмі можна розповідати, що був голодомор 1932-33 і був голод 1946-47 років, за який теж відповідальні Сталін і радянська влада.

Я думаю, що декомунізація, яку ви здійснюєте слідом за чехами, полягає та угорцями, прокладає маршрут для тієї, яка колись відбувається у Росії.

Історія СРСР пов'язана з історією Росії так само, як пов'язана вбивця та вбитий. Те, що відбулося 1917 року, — це смута, що затяглася на сто років. Не було в СРСР ніякого комунізму! План пропаганди Леніна став планом знищення пам'яті, а план відділення Церкви від держави став планом знищення Церкви.

Футбол | Чемпіонат Європи серед студентів

Тернопільські студенти — срібні призери!

Команда Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (на фото) під керівництвом досвідченого тренера Василя Івеша здобула срібні медалі студентської європейської першості.

У вирішальному поєдинку в Мадриді наші хлопці поступилися опонентам із Кубанського державного університету — 2:4. На фінальний матч проти росіян тернополяни вийшли без кількох гравців основи, які не змогли взяти участь у поєдинку через дискваліфікацію та травми. Замість дискваліфікованих Андрія Понедельника та Дмитра Стриєшина в основі вийшли, відповідно, Андрій Малащук та Юрій Савка, а замість травмованого Ігоря Гатала на полі з'явився Руслан Луцик.

Уже на 2-й хвилині капітан ФК «Тернопіль-ТНПУ» Андрій Різник ледь встиг забити м'яч з даху району голкіперові. Незадовго після подачі зліва та удару головою кулястий дивом не опинився у воротах тернопільської команди. На 20-й хвилині наші земляки відкрили рахунок. Далеко вкинув м'яча з аути Роман Волохатий, усі гравці проскочили, і шкряяний дістався до Андрія Різника, котрий потужно пробив із 12-ти метрів — 1:0. А наприкінці першого тайму Андрій Малащук порушив правила на лівому краю атаки росіян. Він отримав попередження, а суперник — право на пробиття штрафного. Після нависної передачі невдало на виході зіграв голкіпер Сергій Чернобай, тож суперник головою переправив м'яч у сітку воріт — 1:1.

Початок другого тайму знову був у небезпеці. Оборонці та воротар ФК «Тернопіль-ТНПУ» не порозумілися, і росіянин у ближній дуелі переправив сферу в сітку воріт — 1:2. Однак не минуло і двох хвилин, як рахунок уже був нічийним. Знову за тернополян зіграв стандарт у виконанні Юрія Заставецького, котрий влучно пробив із гострого кута — 2:2. Юрій Савка мав зарисувати на 75-й хвилині, коли його одноклубники з Тернополя встигли забити м'яч, однак захисник із близької відстані не зміг вистратити російського воротаря.

На фініші матчу нашим хлопцям не вистачило сил, і вони, на жаль, пропустили два голи, які вирішили долю золотих медалей — 2:4. Незважаючи на прикру поразку, тернопільські студенти заслуговують лише на хороші слова, адже вони віддали справжній бій сильному супернику та назавжди вписали свої імена в літопис студентського чемпіонату Європи.

У півфіналі тернополяни розгромили студентів із Туреччини. Перші два голи в складі тернопільської команди забив капітан учасника вищої ліги Тернопільщини — заводської «Агрони» — Юрій Різник. У першому випадку на 6-й хвилині воротар заставецької команди зачепив лівого півзахисника Ігоря Гаталу, арбітр після «консультації» з системою відеоповторів призначив пенальті. Заставецький з «точки» розвів м'яч і голкіпера по різних кутах, забивши загалом на турнірі 7 голів. На 16-й хвилині після подачі з правого краю оборонця суперника завалили центральний півзахисник Ігоря Кохмана (розбили навідомо гол). Вдруге в матчі рефері вказав на 11-метрову позначку — Заставецький знову холоднокровно розібрався з кіпером суперника — 2:0.

У першому таймі ще один гол забив Андрій Понедельник, однак суддівська бригада в цьому епізоді зафіксувала положення поза грою. Щодо турецьких футболістів, то в них був один перспективний удар зі штрафного — м'яч пройшов над поперечною, а на останній хвилині першого тайму після помилки тернополян відбувся удар, з

яким упорався Сергій Чернобай, однак відбив кулястого перед собою. На щастя, атакуючий гравець турецької команди не зміг дістатися до м'яча і переправити його у ворота, а далі вже Ярослав Миронюк заблокував простріл справа.

У другій 45-хвилинці гра стала дуже грубою, команди отримали декілька попереджень та по одному вилученню кожна (у тернополян передчасно футбольне поле залишив Андрій Понедельник). Наші земляки свідомо віддали ініціативу супернику і стали діяти на контратаках. Діла в цьому епізоді Ігоря Гатала відзначився Андрій Різник — 3:0. А наприкінці матчу голіву передачу Романові Волохотому віддав Різник — 4:0.

Гравці, які цього року представляли Україну на чемпіонаті Європи серед студентів: воротарі Іван Роголь («Агрон-ОТГ»), Великі Гаї, Сергій Чернобай («Агробізнес», Волочеськ). Захисну ланку сформували Юрій Заставецький, Юрій Савка, Дмитро Стриєшин (усі — «Агрони», Заводське Чортківського району), Тарас Мороз («Нива», Тернопіль), Андрій Заседко (ФК «Бережани»), Роман Левицький («Дністер», Заліщики), Олександр Подлецький («Нива», Підгайці). Гравці середини поля — Ігор Кохман, Ігор Гатала («Нива»), Тернопіль, Андрій Малащук, Роман Волохатий (усі — «Нива», Тернопіль) Андрій Понедельник («Буковина», Чернівці), Роман Голодрига (ФК «Бережани»), Руслан Луцик («Агрон-ОТГ»). Нападники — Андрій Різник («Нива», Тернопіль), Андрій Шевчук («Бастіон-1427», Горішня Вигнанка Чортківського району).

До слова, дівоча команда Тернополя, сформована зі студенток Харківської державної академії фізичної культури, цього року здобула бронзові нагороди.

Вітаємо наших спортсменів із цими вагомими досягненнями і бажаємо їм подальших успіхів!

За матеріалами офіційного сайту Федерації футболу Тернопільської області.

Кубок Тернопільської області

«Агронівці» однією ногою у фіналі

У першому півфінальному поєдинку Кубку Тернопільської області «Агрон-ОТГ» із Великих Гаїв Тернопільського району легко переміг на виїзді оновлений чортківський «Кристал».

Новий головний тренер Ігор Шпікула, три бразильці та один камерунець не допомогли чортківській команді гідно

протистояти лідеру обласного аматорського футболу. Уже на старті матчу правий оборонець «Кристала» Олег Чемерейко помилився під час передачі на своїй половині поля, пішла швидка контратака, Назар Процик відпасував на Тараса Червонецького. Правого півзахисника «Агрона» з порушенням правил зупинив один із багатьох новачків колективу з Чорткова, голкіпер

Юрій Кисилиця, за що арбітр справедливо і без вагань призначив пенальті. 11-метровий не без проблем, однак таки реалізував Ігор Вонс — 0:1.

Наприкінці першого тайму гості відзначилися вдруге, щоправда, допомогли їм у цьому господарі. Вонс виконав нависну передачу з кутового, капітан «Агрона» Андрій Понедельник в напрямку воріт. М'яч потрапив у спину оборонцю «Кристала» Петру Хомишину й опинився в сітці воріт — 0:2. Третій гол великогаївська команда організувала завдяки гравцям, які вийшли на футбольне поле з лави запасних у другому таймі. Євген Гурін пробив по воротах, голкіпер зіграв невпевнено, і Роман Гаврилюк переправив кулястого у ворота — 0:3, інформує офіційний сайт Федерації футболу Тернопільської області.

В іншому півфінальному матчі теребовлянська «Нива» з рахунком 1:0 здолала на виїзді «Агронівку» із Заводського Чортківського району. Повторні поєдинки півфіналу Кубка Тернопільщини відбудуться в середу, 7 серпня.

Аматорський футбол Тернопільщини

На черзі — чемпіонат аматорів України

Стартувало друге коло чемпіонату Тернопільської області серед команд вищої ліги. Чинний чемпіон Тернопільщини, великогаївський «Агрон-ОТГ», здобув у Підволочиську непросту перемогу над місцевим ФК «Збруч-Агробізнес».

«Агронівці» пропустили на 17-й хвилині, однак у компенсований до першого тайму час Ігор Вонс відновив рівновагу в рахунку, а на 70-й хвилині Сергій Лук'янов установив остаточний результат — 2:1 на користь гостей. Футболісти з Великих Гаїв і надалі очолюють турнірну таблицю, маючи 25 очок в активі. На 4 заїхавих бачив 11-го відстає «Агронівка».

Результати матчів вищої ліги Тернопільщини: «Агронівка» (Заводське, Чортківський р-н.) — «Кристал» (Чортків) 2:6, ФК «Бережани» — «Нива» (Теребовля) 1:2.

До слова, в суботу, 3 серпня, «Агрон-ОТГ» у рамках першого туру чемпіонату України серед аматорів сезону — 2019/2020 зіграє на виїзді проти луцького «Вотранса». Наступного дня теребовлянська «Нива» на домашньому стадіоні прийматиме «Покуття» з Коломиї Івано-Франківської області, а заводська «Агронівка» гратиме в гостях з «Епіцентром» (Дунаївці, Хмельницька область).

Бажаємо нашим командам успіху в цих іграх!

Сторінку підготував Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

ДИТЯЧА ШКОЛА «НИВА»
ЗАПРОШУЄ НА ЗАНЯТТЯ
З ФУТБОЛУ
ДІТЕЙ ВІКОМ ВІД 5 РОКІВ

ПОЧАТОК
1 ВЕРЕСНЯ

ЗАНЯТТЯ ВІДБУВАЮТЬСЯ НА ПОЛЯХ СПОРТИВНОГО
КОМПЛЕКСУ «ВАТРА»
ЗАПИС ЗА ТЕЛ: 067-938-97-11

«Нива» стартує в новому чемпіонаті!

ДРУГА ЛІГА
2 ТУР

«ДІНАЗ»
ВИШГОРОД

«НИВА»
ТЕРЕБОВЛЯ

3.08 | С. ДЕМІДІВ, СТАДІОН «ДІНАЗ» | 17:00

День громади

Білецькій ОТГ виповнився рік!

Вважають, що найважливіший, найважчий, вирішальний для будь-якої справи — перший рік. Від нього залежить подальший розвиток. Складний це шлях, непросте становлення. Тут, як правило, є успіхи та невдачі. Не помиляється лише той, хто нічого не робить. Цей перший бар'єр успішно подолали у Білецькій ОТГ, куди, крім села Біла, увійшли Великий Глибочок, Івачів Долішній і Горішній, Ігровиця, Плотича та Чистилів. І хоч фактичним днем створення громади вважається 28 грудня, висновок щодо створення Білецької ОТГ Тернопільська ОДА видала рік тому — 24 липня 2018 року.

Нині голова громади Дмитро Малик, депутати, члени виконавчого апарату сільської ради, вся громада включили у процес творення й об'єднання. Почали з благоустрою, ремонту доріг, «З 30 липня розпочинаємо ремонт сільської дороги, у селі Великий Глибочок, — ділиться Дмитро Малик, — на часі — ремонт адміністративної Великоглибочецької школи. Спрямували з бюджету сільської ради 8 мільйонів гривень на будівництво дитячого садочка у селі Біла, до кінця року плануємо реалізувати проекти з ремонту клубу у селах Івачів Долішній та Ігровиця. Вже успішно функціонують відділ культури та державний реєстратор. Зовсім скоро запрацює відділ освіти Білецької ОТГ».

28 липня на стадіоні села Біла відбулося грандіозне дійство — відзначення першої річниці з часу створення Білецької ОТГ.

З 16 години і до пізньої ночі веселились люди! Почалося свято з благословення та молебню з участю усіх священників Білецької ОТГ. Потім розпочався великий концерт аматорів сцени, гостей згадати не встигли. Зі шцирами привітаннями з нагоди свята звернулися головами Тернопільської районної ради Андрій Галайко та т. в. о. начальника відділу культури райдержадміністрації Любов Шарган.

Була спекотна погода. Тож організатори подбали про парасольки, де можна було сховатися, а заодно поласувати прохолодними напоями та усім, чим душа забажає. На великій площі стадіону розгорнули намети підприємці, які пропонували свій крам і страви. Мисливці та рибалки громади безкоштовно пригощали гостей апетитними кашею, з котлетами аж 150 літрів, та духмяним шашликом з українською наливочкою.

Хто дружить зі спортом, мав можливість позмагатися з рукоборства. Були організовані змагання з міні-футболу.

Наймолодших дітей розважали веселі аніматори.

Люди фотографувалися біля фотозони, яку було дуже багато. Тож кожен мав можливість вибрати на свій смак — мати фото з казковими героями, серед квітів, домашніх чи диких тварин. Все було до дрібниць продумано й організовано так, щоб кожен мав можливість повеселитися, смачно поїсти, послухати українських пісень, відпочити, а пізно ввечері — ще й потанцювати. Звуки пісень линули далеко.

За гарну організацію, змістовний відпочинок люди вдячні голові Білецької ОТГ Дмитру Малику та його дружині Оксані, начальнику комунальної служби Василю Малуку, начальнику відділу культури Білецької ОТГ Роману Виннику та усім, хто долучився до цього дійства.

«Ми щиро вдячні гостям, які прибули розділити з нами торжество річниці створення Білецької ОТГ, — сказав голова Дмитро Малик. — І надалі плануємо організувати для людей такі заходи, але вже в інших селах громади. Наша основна мета — щоб люди почувалися єдиним цілим, щоб ставали кращими наші села, щоб зроставав добробут. Для цього буде віддавати усі свої сили».

Галина ЮРСА – ТРР «Джерело». Фото автора та Романа Жаровського.

День села | Петриків

Свята, які згуртовують

28 липня після святкового Богослужіння громада Петрикова зібралася на місцевому стадіоні, щоб відзначити День села.

«Це вже стало у нас доброю традицією — святкувати День села у храмі Володимир Король. — Парафія св. Пророка Іллі була заснована ще 1761 року, тоді ж було збудовано першу дерев'яну церкву, яка носила ім'я цього святого. А в 1904 році 2 серпня, в день відзначали відкриття нової мурованої церкви, освяченої митрополитом Галичини — Преосвященним отцем Андреем Шептицьким. Цей храм вважається головною святинею Петрикова. Його навіть зображено на нашому гербі.»

Петриків — давнє село, одне з найстаріших у Тернопільському районі. Перші письмові згадки про нього датовані 1458 роком. За останні десятиліття наше село розбудувалося, так би мовити, виростило. Для проживання: 10 років тому було 49 вулиць і проживали 3450 мешканців. Нині маємо близько 4500 населення і 93 вулиці. Це — 93 км доріг, яким мусимо давати лад. За три останні роки зробили 7 км доріг із асфальтовим покриттям, привезли 2,5 тисячі тонн щебеню. Розпочали будівництво двоповерхового дитячого садка на 60 місць, встановили 6 дитячих майданчиків. Село не лише росте, а й омолоджується, народжуються маленькі петриківчани. Тож хочеться, щоб їм було комфортно і цікаво у своєму селі.»

А тим часом свято розпочалося. Урочисте дійство благословив парох села отець Віктор. Сільський голова Володимир Король і житель Петрикова, заступник голови Тернопільської районної ради Микола Михальчишин привітали присутніх зі святом, а також вручили подяки від районної ради татам, чий діти на «відмінно» батькам, чий рік. А по завершенні урочистої частини розпочалася концертна програма.

Село моє, село. То — татова криниця,
Там — у гніздечках журавлі!
Село моє, село. Мені ночами сниться
Оте найкраще місце на землі!

Петриківчан розважали заслужений артист України Василь Хлистурич, тернопільський гурт Perfect boys band, місцеві аматори. Всі діти на місці було неможливо, тож перед сценою утворився імпровізований танцювальний майданчик, де і діти, і люди поважного віку давали лиха заблукати і волю емоціям.

Для дітей, до речі, була окрема програма — встановили батут, надувні атракціони, ятку, де можна було придбати кульки, свистульки і всякі інші, такі милі дитячому серцю іштуки, без яких і свято — не свято.

А для тих, хто, натанцювавшись і навеселившись, зголоднів, працювала імпровізована кухня. Частували канапками, рибною юшкою, пловом, кашею.

Тривало свято до пізнього вечора — було весело і цікаво, додому ніхто не поспішав.

«Усім, хто долучився до організації і проведення свята — величезна подяка, — каже сільський голова. — Передусім нашим спонсорам — Оресту Самотязі та Олегу Козару, депутатському корпусу і працівникам сільської ради, завклубом, хлопцям і дівчатам, які приймали активну участь в організації заходів. А також, хто прийшов в наше свято, бо такі і дружна громада. Село велике, тож можна прожити тут багато років і навіть не знати своїх односельчан в обличчя. Такі заходи — чудова нагода познайомитися, так би мовити, «влитися» в нашу велику і дружну громаду.»

Наталя ЧАПРАК.

Table with 1 column: ПОНЕДІЛОК 5 СЕРПНЯ. Includes sub-sections UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ICTV, СТБ, НТН, УКРАЇНА.

Table with 1 column: ВІТОРОК 6 СЕРПНЯ. Includes sub-sections UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ICTV, СТБ, НТН, УКРАЇНА.

Table with 1 column: СЕРЕДА 7 СЕРПНЯ. Includes sub-sections UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ICTV, СТБ, НТН, УКРАЇНА.

Table with 1 column: ЧЕТВЕР 8 СЕРПНЯ. Includes sub-sections UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ICTV, СТБ, НТН, УКРАЇНА.

Table with 1 column: П'ЯТНИЦЯ 9 СЕРПНЯ. Includes sub-sections UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ICTV, СТБ, НТН, УКРАЇНА.

Table with 1 column: СУБОТА 10 СЕРПНЯ. Includes sub-sections UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ICTV, СТБ, НТН, УКРАЇНА.

Table with 1 column: НЕДІЛЯ 11 СЕРПНЯ. Includes sub-sections UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ICTV, СТБ, НТН, УКРАЇНА.

Подільське СЛОВО

Свідоцтво про державну реєстрацію: ТР №683-283 ПР від 29.11.2018.

Директор Наталія ЧаПРАК... 528830
Бухгалтерія, довідки... 528830
Верстка: Іван Юзьків, Уляна Балагура
Адреса редакції: 46002, м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.

Email: podilske_slovo@ukr.net
Розрахунковий рахунок: 26003250972001 ТФ КБ Приватбанк

Позиція авторів може не збігатися з позицією редакції. За достовірності викладених фактів відповідальність несе автор.

Передплатні індекси: 61357 для фізичних осіб, 23491 для юридичних осіб.
Тираж: 4 150. Зам. № 708. Ціна: 3 грн.
Віддруковано: 2.08.2019 р.

Віддруковано: ТОВ "Подільська-Тер", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел. (0352) 52-27-37.

Цікаво знати

Аби у 50 не шкодувати...

У людей, що досягли 50-літнього віку, запитали, що вони зробили б, якби змогли повернутися у молодість. Отож, ті, кому лише за тридцять, прислухайтесь до їхніх порад!

1. Кидайте курити

Одна з опитаних жінок стверджує, що це дорого, неприємно пахне і зі 100% гарантією спричинить проблеми зі здоров'ям.

2. Користуйтеся сонцезахисним кремом

Хочете здорову, пружну шкіру без зморшок, насолоджуйтеся сонцем, користуючись захисним кремом.

3. Заощаджуйте

Так, це нудна, банальна і нецікава порада, але це, дійсно, необхідно, щоби мати непогані накопичення.

4. Підтримуйте хороші стосунки з родичами

Потрібно навчитися дружити з близькими. Сімейні зв'язки дуже важливі. Незабаром ви зрозумієте, що це і є справжнє багатство.

5. Збирайте спогади, а не речі

Ви — це ваш життєвий досвід. Дуже сумно прокинутися в 50 і зрозуміти, що, крім матеріальних благ, ви не накопичили нічого. Спогади не можна викинути, і вони ніколи не знеціняться.

6. Навчіться віддавати

Робіть добрі вчинки. Давайте іншим те, що приносить їм радість. Але робіть це з душею і від усього серця. Не чекайте нічого взамін. Тоді і ваше серце наповниться любов'ю.

7. Займайтеся спортом

Це справді важливо. Ведіть активний спосіб життя, робіть фізичні вправи, тоді будете доволі активними і в 50. Не набирайте вагу.

8. Радійте тому, що маєте

Щастя має набагато більше значення, ніж слава або успіх. Навчіться радіти тому, що у вас є, і відчуєте себе посправжньому щасливою людиною.

9. Годі відкладати на майбутнє

Хочете купити будинок? Написати книгу? Отримати вчений ступінь або другу вищу освіту? Змінити кар'єру? Освоїти новий музичний інструмент? Розпочати бізнес і працювати на себе? Тоді почніть сьогодні. Не кажіть, що ви повернетеся до цього коли-небудь. Час, і справді, наче прискорюється після 30.

10. Дотримуйтесь режиму дня

Спіть достатньо. Лягайте і вставайте в один і той же час.

11. Піклуйтеся про зуби

З віком проблем із зубами стає тільки більше. Лікування забирає час і гроші. Тому не потрібно зволікати.

12. Живіть цікаво

Вийдіть із будинку і зробіть що-небудь неординарне. Не бійтеся пригод! Робіть багато фотографій. Спогади будуть гріти вас і в старості.

13. Перестаньте їсти шкідливі продукти

За все своє життя ви можете заробити скільки завгодно грошей і витратити їх на що завгодно. Але здоров'я купити не вдасться.

14. Читайте хоча б по 10 хороших книг у рік

Вашому мозку весь час потрібно розвиватися, тому перестаньте витрачати дорогоцінний час на телевізор та відео ігри.

15. Навчіться медитувати

Це займе зовсім небагато часу, а зміни у вашому житті будуть дивовижними.

16. Подорожуйте якомога більше

Подорожі змінюють нас. Вони надихають, допомагають вам відчувати всю красу і глибину навколишнього світу.

17. Перестаньте порівнювати себе з кимось

Повірте, у 50 вам буде байдуже, яке враження ви справляєте на оточуючих.

18. Ведіть щоденник

Ви забудете більшість важливих подій у вашому житті. Записуйте їх. І обов'язково зберігайте фотографії.

19. Бережіть друзів

Цінують людей, які допомагають вам почуватися краще, які подають позитивний приклад, з якими затишно. Насолоджуйтеся життям разом із ними.

20. Створіть власне гніздечко

Зробіть усе можливе, щоб вам було куди повернутися. Головне, щоби там було добре.

Творчість наших читачів

Але поки ще літо...

Червонобоким яблуком літо скотилося в траву, полежало, послухало басовите гудіння джмелів у садку, піймало подих післяобіднього вітру, перерахувало хмари у небі і...завмерло...

Літо втомилося... Позаплітало хмелем бур'яни, повикохувало полини вище голови, порозфарбовувало квіти цикорію в колір очей неба, підгостило колючки чортополоху, прикрасивши його квіткою, а потім пішло сунути в мушкетери, заплуталося в огудинні і, розлігшись під м'яким дощем, розімліло поглядає на яблука і груші, які ночами гупають у траву, співають з неї ранкові роси і губляться в густих туманах...

Літо втомилося... Підмостило під ноги різноцвіт'я, а під головою сіна, пахучі і дзвінкі, як саме літо, натягнуло волосся до бриля аж по самі вуха і, посвистуючи, рахує ластівки в небі...

Літо втомилося... У червні воно задержувало, похлоп'ячому, бігало босоніж польовими стежками, розганяючи з-під ніг коників-стрибунців і підіймаючи куражу; у липні воно ще трохи поганяло хмари по небу, змагаючись із грозами, хто кине блискавку найкраще; а в серпні воно статечно розляглося на покосах і слухає цвіркунів...

Літо достигло разом зі садами, розцвіло разом з ромашками і відпахло разом з липою. А зараз з-поза тинів заглядають до нас жоржини і попереджають, що скоро без запрошення прийде до нас осінь, закурличе разом із журавлями, затужить і спустить на землю мокрі холодні тумани...

Але поки ще літо... А вже приходить час зорепадів, час, коли небо еднається з землею, натягуючи тонкі золоті нити таємних бажань, здійснених чи нездійснених, загаданих чи, може, навіть не загаданих під час зорепадів...

Літо наближається до кінцевої своєї зупинки і тремтить у передчутті невідомої осені...

Ольга БАС,
директор НВК «Великобуківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-гімназія ім. Степана Балея».

Сад. Город.

Збережіть свій урожай

Народні засоби боротьби з попелицею на огірках

Впоратися з цим ненажерливим шкідником не так просто, а зробити це необхідно в найкоротші терміни, щоб не втратити врожай. Існує чимало хімічних засобів боротьби з попелицею, але позбутися її можна і за допомогою перевірених народних способів.

додати 5 ст. л. рідкого господарського мила, 3 ст. л. соняшникової олії і 7 л води. Обприскати уражені рослини.

Дієвий і простий спосіб позбавлення від попелиці — содовий розчин.

Приготування.

У 10 літрів води розчинити 50 г соди (приблизно 3 ст. л.), додати 5 ст. л. рідкого господарського мила і 3 ст. л. соняшникової олії.

Добре зарекомендував себе в боротьбі з попелицями на огірках нашатирний спирт.

Приготування.

У відрі води розчинити 50 мл 10% нашатирного спирту, додати господарське мило і соняшкову олію.

Можна використовувати й оцет.

1 ст. л. оцтової кислоти розчинити в 1 л води, додати миючий засіб (7-10 крапель) або 1 ст. л. господарського мила.

Попелиця проколює пагони і листя огірків, висмоктуючи з них соки. Рослини сохнуть і вмирають.

Ознакою її появи на огірках є закручування країв листя, викривлення і деформація верхівок пагонів.

Знищити шкідника можна з допомогою гірничого порошку.

Приготування.

100 г порошку залити 3 л окропу і настояти протягом 5-6 годин, періодично перемішуючи. Рідину злити,

Усміхніться

Кулінарія на Галичині завжди була формою любові

Позбавлені повноцінної соціальної участі за віковою та гендерною ознакою, галицькі бабці узурпували владу на кухнях.

Вічно зайняті алхіміки, кухня ставала їх способом пошуку філософського каменю. Незалежно від пори року та часу дня, на кухні завжди щось кипіло, булькало, шкварилось, пеклось, смажилось, тушувалося, відварювалось, відціджувалося, патралось, сіклося і нарізалось, настоювалось, кисло і бродило. Кожен продукт, сир чи м'ясо, отримував магічну особливість розлітатися на добрий десяток страв. Як гресмейстер-шахіст, галицька бабця одразу бачила сім варіантів розвитку подій, просто глянувши на відціджену голівку сиру, що мирно скапував в одній з пательок у марлі. Сирники, запіканка, пампухи, налисники, сирна закуска, вареники, палушки, салат. Окремі маестро бачили незрівнянно більше, згоден.

— Відваріть курятину, — кажуть сучасні дієтологи.

— Шо то ше за холера, відварена курка?! — нерується бабця із нашої минулою, розпарена коло баняків і пателень. Тушковані в сметані грудка, пупці і печінка, запечені литки, смажений на олійці з цибулькою мозок.

— Що там бабцю? — питаєш з порогу.

А вона тобі, замість відповіді, голубці на стіл — швах. І капустачок. І кавалок медівника. І компот з порічок.

— Та во, шось нині ніці їсти нема, ше'м не варила.

У дитинстві нас любили рецептами, сортами і варіантами. Нас обігрівало тепло духовок під музику баняків, слоївків і ложок. Наша система Монтесорі пахла цинамоном і борщем, мала смак варення з рожі і холодною молоком.

Інтерцію цього воістину прекрасного способу комунікації зі світом — через кухню, я спостерігаю ще в окремих людях. У тому, як вони печуть сирник і дбайливо розкладають його перед своїми дітьми — впізнається стара школа зморшених, з добрими очима галицьких бабусь.

І це є найпрекраснішим варіантом любові до людей.

Володимир ГЕВКО.

Життя як воно є

Ми любимо і пам'ятаємо тебе

Оксана сиділа перед лікарем, на-Оку стримуючи сльози.

– Як же так? А ви впевнені в діагнозі? Може, він ще не остаточний, може, ще треба здати якісь аналізи? – засипала вона його питаннями.

– На жаль, все точно, у вас – рак, – лікар відвів погляд від молоді і красивої жінки.

Оксана мовчки встала і пішла до дверей. Відчинивши їх і знову зачинивши, вона обернулася:

– Скільки мені залишилося?

– Півроку – це максимум.

«Як сказати про це Дмитрові? А як же донечка?» – крутилися вихором думки в голові. Адже все було так добре – вже шість років вони з чоловіком жили душа в душу, росла Катя, вони хотіли ще дитину. Тому і пішла Оксана на обстеження, щоб не було проблем, як під час першої вагітності, щоб не потрібно було по лікарнях поневірятися. А тут раптом щось не сподобалося лікарю в її аналізах, і ось – цей діагноз.

– Тату, тату, це прийшло, – радісно зустріла Оксану Катруся. – А у нас сьогодні в садку Павлик із Владиком побіглися, мам, уявляєш? А потім ми малювали нашу сім'ю, дивись, ось мій малюнок.

На вилочку дитячою рукою паперу було вивішено три фігурки, які взялися за руки. Великими літерами було написано: «МАМА, ТАТО, Я». Оксана заплакала, налякавши своїм плачем доньку.

– Тату, тату, там мама, плече, – Катруся встала у мажор, дає господарював Дмитро.

– Що за справи такі? – різно запитав чоловік, виходячи в коридор, але побачивши дружину, яка голосно ридала, сидючи на підлозі, кинувся до неї.

– Оксанко, що трапилося?

– Вибач, налякала я вас, – витираючи сльози, сказала жінка. – Я тобі потім розкажу. Катруся, йди-но сюди, Павлик із Владиком. То чрез що там побіглися дивно?

А ввечері, сидючи на дивані і притулившись до коханого, Оксана розповіла про страшний діагноз. Дмитро довго мовчав, а вона боялася навіть подивитися на нього.

– Ну, що ж... – нарешті порушив він тривале мовчання. – А операція може допомогти?

– Лікар сказав, що навряд чи. Погано те, що хвороба ніяк не давала про себе знати і тепер уже пізно щось робити.

– Давай, мабуть, все-таки спробуємо.

– А якщо стане гірше? Може, мені варто бути поряд із вами, насолодитися життям, а не лежати в лікарні в

очікуванні смерті.

– А раптом операція тобі допоможе? Тоді ти з нами будеш багатьо довші, – не вгамовувався чоловік.

Всю ніч вони провели за суперечкою: варто чи не варто Оксані йти на операцію. А на ранок разом вирушили до лікаря.

– Ваше бажання вилікувати дружину цілком зрозуміле, – звернувся він до Оксани. – Але рак у вас знайдено міцно вторгнися в її організм і шанси на успішне оперативне втручання мізерно малі.

– Може, все-таки варто спробувати?

– Якщо ви наполягаєте, я дам вам направлення на госпіталізацію.

– Донечко, слухайся у всьому тата, у садочку поведься добре, – наказувала Оксана, збираючи речі.

– Мамочко, а ти скоро повернешся? – маленька Катя не розуміла, чому її мама має кудись їздити, адже вони ще жодного разу не розлучилися. – А я до тебе зможу прийти?

– Звичайно, моя люба, ви з татом будете до мене приходити щодня, я чекаю на вас і сумуватиму дуже-дуже, – Оксана з останніх сил намагалася стримувати підступні сльози.

– Здравуйте, – привіталася Оксана, входючи в палату й оглядаючись: два ліжка, одне, зрозуміло, чекає на неї.

– А у вас теж рак? – запитала жвава чорнява дівчина, сидючи на ліжку і гойдаючи ногами. – Ви на операцію?

– Так, мене будуть оперувати, – зніяковіла Оксана від такого безсоромного питання.

– Ви не хвилюйтесь, тут все про всіх знають: хто додому пішов здоровим, хто помер, хто ще чекає. А мене Юлею звати. У мене теж був рак, але операція допомогла, скоро мене випишуть, напевно. Чекаємо тільки підтвердження результатів. А ось Галині Антонівні не пощастило, – кивнула в бік порожнього ліжка, – її операцію не дозволили, а сини не хотіли забирати додому, залишили

тут. Вона спочатку лежала цілими днями, а потім померла, тихо так, уві сні. А ви маєте сім'ю?

– Так, чоловік і маленька дочка.

– Доброго ранку, – перервав їх розмову лікар, який саме увійшов до палати. – Як самопочуття? Шви не турбують?

– Все добре, тільки додому дуже хочеться.

– А ось із цим доведеться почекати. Ще кілька тижнів потрібно тут побути, результати ще не прийшли, а поки ви маєте бути на контролі. Ну, а ви у нас новенька? – звернувся він до Оксани. – Подивився я ваші аналізи, – сказавши, що всі результати в порядку, він повернувся до Оксани. – Подивився я ваші аналізи, – сказавши, що всі результати в порядку, він повернувся до Оксани. – Подивився я ваші аналізи, – сказавши, що всі результати в порядку, він повернувся до Оксани.

Весь день Оксана розмовляла з Юлею. Ця життєрадісна дівчина заряджала оптимізмом всіх навколо. Незважаючи на молодість, вона здавалася навченою життєвим досвідом жінкою, здатною знайти світло в непроглядній темряві. Її залишив хлопця, дізнавшись про важку хворобу, але вона не впала у відчай і вже встигла познайомитися з іншим, вийшовши один раз на прогулянку.

– Зараз до мене Славко прийде, – ділилася вона сокровенним. – Він такий сором'язливий, просто жах. Бачачи мою маму, миттєво тікає, а потім скаржиться, що я їх досі не познайомила. Він мені майже кожен день квіти дарує.

І правда, на тумбочці біля її ліжка стояли три трояндочки в пластичковій пляшці. Двері палати тихенько прочинилися.

– Славко, – спохopilася Юля, – привіт.

І вони зникли за дверима.

Не минуло й п'яти хвилин, як двері знову відчинилися. В палату зайшли Дмитро і Катруся.

– Мамочко, привіт, – радісно закричала дівчинка. – Дивись, які мені тато бантики зав'язав.

Оксана з сумом подивилася на прядки волосся, що стирчали, кри-

во зав'язані хвостики і стрічки, що бовталися, на пляму від соку, на різнокольорові шкарпетки (яскраво і блідо жовті). «Шкода, що нема кому допомогти Дімі», – подумала вона. Її батьки загинули два роки тому, а Дмитрові тям в Росії, за Уралом, і не могли жим залишити своє господарство.

– Ти у мене красуня, а тато – милодець, – вона посміхнулася чоловікові. – А що ви їли?

– Тато по яблуку, але вона не така смачна, як у тебе, і була майже чорна. А ще він яблучко мені почистив, – безтурботно доповідала донька.

«Він не звик залишатися так довго сам з донькою», – махаючи рукою донечці.

Операція була успішною. Оксані стало краще, але її ще тримали в лікарні, як і Юлю, у якої, як виявилось, були не зовсім хороші результати аналізів, і її ще лікували додатково.

– А вчора, уявляєш, мені Катруся розповіла, що Діма проспав, потім у нього підгорів сніданок і вони спізнилися в дитячий садок, – ділилася Оксана з Юлею останніми новинами.

– Ну, твій чоловік робить успіхи, вчора у Катрусі і волосся було краще заплетене, і суконька випрасувана.

– Так, іноді корисно подивитися чоловіків самих, – засміялася Оксана.

– Що за веселощі? – в палату зайшов лікар. – Так, Юлю, для вас є хороші новини: хвороба відступає, скоро підемо на виписку. А ось ваш, Оксано, нічим не можемо допомогти. Сьогодні отримали ваші аналізи, на жаль, хвороба прогресує, операція не допомогла, спробуємо ще одні ліки, завтра призначу вам і нові процедури.

Оксана сиділа, мовчки дивлячись у вікно і розмірковуючи, що сказати чоловікові, який підбадьорився і вважав, що все йде добре.

– Оксано, ти не переймайся так, – підійшла до неї Юля, – адже ще не все втрачено, бо лікар говорив про якісь нові технології і методи лікування.

Але вони обидві розуміли, що це – кінець.

Минуло два місяці. Оксані з кожним днем ставало дедалі гірше, вона думала додому, але чоловік чомусь не хотів цього, він казав, що вдома їй буде погано, там і Катруся шуміти буде, і догляду належного вона не отримає.

Шкода не розуміла, як їй може перешкодити дочка, адже, навіпаки, вона насолоджуватиметься спілкуванням, проведе з нею більше часу. Але Дмитро був непохитний. А останнім часом він навіть пере-

став брати доньку в лікарню, та й сам почав рідше з'являтися – через день, два.

– Мамо, мамусю! – в палату вбігла Катруся. – Як я за тобою скучила.

– Як же скучила, доню. А де тато?

– Він там з дядьком розмовляє.

– Ну, тоді дай я тобою помилуюся, моя красуне.

Донька була вдягнута в нову ошатну сукню, у дві окрасні кіски вплетені білі стрічки.

– Мамочко, тобі подобається моє плаття? Це мені тітка Іра подарувала, – безтурботно розповідала Катя. – А ще вона купила великого вовпарка, а сьогодні ми йдемо в зоопарк.

– Яка тітка Іра?

– Ну, це татова подружка, вона до нас приходиться їсти готує.

– Привіт, люба, – в палату увійшов Дмитро. – Як ти?

– Нормально, – Оксана намагалася не видати емоції, що випливали всередині.

– Я щойно говорив з лікарем, він каже, що з'явився ще один новий метод лікування і він обов'язково тобі допоможе.

– Так, допоможе. Дімо, ви, напевно, йдіть, бо мені щось недобре стало.

– Гаразд, тоді ми пішли.

– Бувай, матусю.

Оксана встала у вікно: її дочка весело скакала на одній ніжці, тримаючись за руки тата і незнайомі їй Ірини, навіть не обертаючись, як раніше, щоби побачити у вікні маму. У серці закололо, і сльози самі потекли з очей.

– Пойди, поплач, – підійшла Юля. – Знаєш, може, це й на краще. Подивися з іншого боку: він однаково сам не залишиться, шкода лише, що зробив це зараз, але ти бачиш, що твої дівчинці добре з нею. Вона доглянута, нагодована і, напевно, любима.

Тієї ж ночі Оксана померла.

П'ятнадцятирічна Катерина стояла біля Оксаниної могили, стисла в руках букетик яскравих волошок.

— Мамо, не хвилюйся, ми з татом тебе любимо і пам'ятаємо. Тато і тітка Іра живуть разом, у мене є вже стрічка, а скоро з'явиться і братик. Вона любить нас і не ображає.

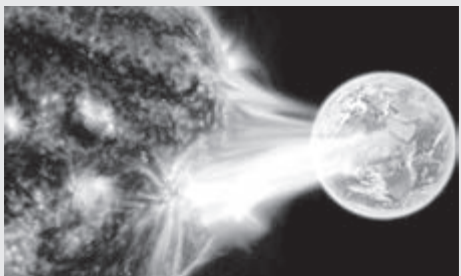
А ще тобі передавала привіт тітка Юля і просила розповісти, що її Славко все ж завився познайомилися з її матюю. Вони одружилися і у них росте дівчинка. Ми часто всі разом зустрічаємося. А ще скажу тобі по секрету, у мене з'явився хлопець, і про це, крім тебе, ще ніхто не знає. Ну, мені вже час іти. Цілюю тебе.

Будьте здорові!

Магнітні бурі в серпні

Сонце помітно активізується, порівняно з попередніми літніми місяцями.

Уже в першій декаді очікується два серйозних магнітних спалаху, а також кілька менш сильних, але відчутних коливаль.

Сильні магнітні бурі будуть 5 і 6 числа. Незначні магнітні коливання можливі 7, 11, 12, 13 і 24 серпня.

Земля — наш рідний дім

Екологічний календар на серпень

6 серпня — День дій за заборону ядерної зброї

Цього дня 1945 року американська авіація піддала атомному бомбардуванню японське місто Хіросіму. Людство вперше побачило наслідки дії такої зброї і зрозуміло необхідність повної заборони її використання на планеті.

14 серпня — День Західного Бугу

Ця ріка є транскордонною, і її стан привертає увагу сусідніх держав — Польщі і Білорусі. В Україні річка Західний

Буг протікає територією Львівської і Волинської областей. На міжнародному рівні триває робота над удосконаленням потужного інформаційно-аналітичного центру контролю стану ріки й управління річковим басейном.

17 серпня — Міжнародний день безпритульних тварин

Мета — нагадувати людям про те, що вони несуть відповідальність за тих, кого приручили. Сьогодні в Україні кількість бездомних собак і котів суттєво збіль-

шилась. Владні структури майже не займаються вирішенням цієї проблеми через відсутність відповідного законодавства. Частково допомогою ветеринарного центру для лікування, вакцинації, соціальної опіки, а також здійснення просвітництва стосовно допомоги безпритульним тваринам.

Оксана ГУЦАЛ.

Тварини не встигають пристосуватися до змін клімату і гинуть

Міжнародна група вчених виявила взаємозв'язок між підвищенням температури навколишнього середовища і виживанням тварин.

Найбільш тривожним результатом дослідження стало те, що навіть поши-

рені види птахів (велика синиця, європейська крилатка і звичайна сорока) не встигають пристосовуватися до зміни клімату. Фахівці побоюються, що через підвищення температури на Землі під загрозою зникнення опиняться рідкісні види тварин.

Все буде смачно

Абрикосовий рай

Оксамитові, солодкі й ароматні абрикоси за формою і кольором нагадують сонечко, маючи його силу й енергію. Цінність цього плоду обумовлена високим вмістом у ньому біологічно активних речовин: сахарози, органічних кислот, пектину, вітамінів С, А, В1, В2, РР, заліза й інших мікроелементів, необхідних для здоров'я. І для багатих на ліпиди плодів у липні настає абрикосовий рай, адже їх можна досхочу їсти, і не тільки у свіжому вигляді, а й у випічці, десертах, варенні, джемах і компотах.

Варення з абрикосів і персиків

Інгредієнти: 1 кг абрикосів, 1 кг персиків (або нектаринів), 1,5 кг цукру.

Приготування. Абрикоси поріж часточками і дістань кісточку, які не поспішай видавати. Персики також поріж на часточки і видади кісточку.

Нарізані фрукти поклади в емальовану каструлю, засип цукром і залиш на 1 годину, щоб плоди пустили сік.

Потім постав каструлю на слабкий вогонь, помішуючи, доведи до кипіння і зніми з вогню. Накрий кришкою і залиш до повного охолодження (можна до наступного дня).

Повтори процедуру двічі або тричі. Доведи варення до кипіння, зніми з вогню і залиш остигати. Чим більше разів повториш цей процес, тим насиченішим буде варення з абрикосів і персиків.

З кількох абрикосових кісточок дістань ядра і додай на останньому етапі кип'ятіння у варення. Кісточку нададуть варенню приємної духмяності. Занадто захоплюватися кісточками не варто, оскільки в них міститься синильна кислота, небезпечна для здоров'я.

Гаряче варення розкладай у стерилізовані банки і закатай. Банки накрій ковдрою і залиш до повного охолодження.

Варення «П'ятихвилинка»

Інгредієнти: 2 кг абрикосів, 600 г цукру.

Приготування. Плоди помий, видади кісточку. Поклади половинки абрикосів у каструлю з товстим дном, влиє лимонний сік і воду, додай запашний перець у варення на вогонь до кипіння. Висип цукор і розмішай до повного розчинення. Швидко доведи до кипіння, знову зменш вогонь і вари 25 хвилин. Остуди і розклади в чисті сухі банки.

Постав абрикоси на вогонь і, постійно помішуючи, нагрій на швидкому вогні до кипіння. Вари протягом 5 хвилин, після чого відразу розли в стерилізовані сухі банки і закатай. Далі накрій ковдрою і залиш до повного охолодження.

Джем із абрикосів із додаванням запашного перцю

Інгредієнти: 1 кг абрикосів, 5-6 горошин духмяного перцю, 1 лимон, 200 мл води, 1 кг цукру.

Приготування. Абрикоси помий, висуши, розріж на половинки і видади кісточку. Поклади половинки абрикосів у каструлю з товстим дном, влиє лимонний сік і воду, додай запашний перець у варення на вогонь до кипіння. Висип цукор і розмішай до повного розчинення. Швидко доведи до кипіння, знову зменш вогонь і вари 25 хвилин. Остуди і розклади в чисті сухі банки.

Компот із абрикосів без стерилізації

Інгредієнти (на 3-літрову банку): 0,7-1 кг абрикосів, 2 абрикосові кісточку, 250 г цукру, 2,5 л води.

Приготування. Помий ягоди, поріж на половинки і виийми кісточку.

Розбий дві абрикосові кісточку, очисти їх від шкірки, розділи кожну на 2-3 частини. Обов'язково спробуй на смак зернятко! Іноді трапляється гірке ядро, які можуть зіпсувати смак. На дно банки поклади абрикосові ядра, потім наповни банки абрикосами приблизно на 1/3, залий окропом і залиш на півгодини.

Потім злий воду і приготуй із неї сироп: на 3-літрову банку насип 1 склянку цукру і постав на вогонь для закипання. Залий киплячим цукровим сиропом абрикоси і закатай.

Банки накрій ковдрою і залиш до повного охолодження.

Вино з абрикосів

Готуючи абрикосове вино, слід дотримуватися наступних рекомендацій:

- не варто використовувати гнілі й зіпсовані ягоди;
- готувати вино потрібно в темному прохолодному приміщенні;
- з диким сортивом виходить кислим, міцним і запашним, а з культурних — більш витонченим і не таким кислим;
- плоди абрикосів бажано не мити, а ретельно обтерти від пилу ганчіркою або щіткою;
- не допускати, щоби подрібнена абрикосова мезга або сік довго контактували з повітрям.

Інгредієнти: 5 кг абрикосів, 6 кг цукру, 18 л води.

Приготування. Поріж абрикоси на половинки і видади кісточку. Замочи плоди в кип'яченій воді. За 4 дні відіжми мезгу, додай цукор і постав вино для бродіння, періодично помішуючи.

По закінченні бродіння проціди вино і залиш у скляній посудині для дозрівання. Очистити вино можна за допомогою яєчного білка. Білок одного яйця влиє у вино і перемішай дерев'яною паличкою. Після того, як винний осад, відокрем його і перелий в чистий посуд.

Смачного!

Перевірені рецепти

Квашені огірки на зиму

Думала не зізнаватися, як я роблю квашені огірки на зиму, але стільки людей питає, що несила зримати в собі цю таємницю, тому здаюся.

Насправді, я жартую, бо ж нічого особливого в моєму рецепті немає.

Огірочки мию, обрізаю кінчики, замочую в зимній воді на годинку-дві.

В чисті слоїки на дно викладаю гілочку кропу з цвітом, листочки дуба, вишні, смородини, хрону, чорнобривці, часник, шматочок червоного гострого перцю.

Зверху викладаю щільно, звернувши накриваю листям хрону.

Заливаю кип'яченою соленою водою, з розрахунку 1 столова ложка нейодованої солі на 1 л води. Важливо не пересолити, бо сіль сповільнює процес бродіння.

Маркую, щоб не залітала всіляка нечисть.

Як за 1-2 дні з'явиться пінка — збираю і викидаю, пильную, щоб огірки були повністю покриті ропю, бо інакше зм'якнуть.

На 4-5 днів (залежить від товщини огірка, кімнатної температури) стерилізую кришки. Зливаю зі слоїків всю юшку в баняк, додаю 3 склянки кип'яченої води і ще одну ложку солі, закип'ячую, знімаю пінку і проварюю 5-7 хвилин. Огірки заливаю 2 рази чистим окропом на 3-4 хвилини, щоб прогріти і виполоскати з дна слоїків фуси. Заливаю киплячим розсолем і закатаю. Перевертаю слоїки, накриваю коцом і даю їм остигнути. Ховаю в льох, забуваю до зими.

Рецептом поділилася Ольга ЛИСАК.

Загадки про комашок

Кольорові і барвисті,
Наче дороге намисто,
На лузі поміж квіток
Полетіли у тано! —
От які веселики!
Пурхають... (метелики).

Хто пронизливо пищить,
Ні на мить не замовчить,
Ніс тонкий, як голки, мають,
Дуже боляче надворі?
Обережно! На дворі
Влітку люти... (комарі).

Ця червона намистинка
Має крильця у краплинках,
Невеличка, гарна дуже.
Упізнай її, мій друже.
На твою долонечку
Прилетіло... (сонечко).

Сонечко

Сонечко в долоні. Очі чорні-чорні,
А боки червоні: почм'яний сплав...
Мов якийсь художник в маків зовсім трішки
Фарби запозичив й тебе змалював.
Ти лети, щасливцю,
Розправляй же крильця!
Ти вже забарився в мене у руці.
Кілька хвилин тому прийїжджав додому
За тобою лютий чорний дядько Джміль.
Твоя мама Сонце
Вигляда в віконце:
«Полудень гряде, а дитина де?!»
Все, до мами, друже,
Йй тривожно дуже...
Будь здоровим, милим і передавай
Всім від нас привіти,
І на жодні квіти, ти, моя комашко,
Вже не повертай.

Людмила БАРАБАШ.

Дитячий майданчик

Знайди відмінності

ЗЕЛЕНИЙ ЛУГ, КВІТИ, МЕТЕЛИКИ

Зелений луг. Він здавався мені тоді таким великим, безмежним, немов увесь світ. У блакитному небі сяє сонце. На зеленому килимі — жовті, сині, рожеві квіти. Бринить бджола. Літають метелики — великі, барвисті.

Я стою на березі цього великого зеленого океану, мені хочеться обійняти поглядом усю красу, що хвилює мене.

День у дитинстві здається безкінечним, луг — безмежним, поле — безкраїм.

Недавно я пішов на той самий луг. Та ж зелена трава, ті ж квіти, ті ж метелики. І сонце сяє в блакиті, і бджоли бринять. Але чомусь усе таке маленьке, мов іграшкове.

Чому воно так? Мабуть, тому, що саме в дитинстві перед нами відкриваються найтонші, найніжніші барви рідної землі.

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ.

Лабіринт

